

ДУСЛЫК

ОКтябрь районы ИЖТИМАГЫЙ - СЭЯСИ ГАЗЕТАСЫ.
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА ОКТЯБРЬСКОГО РАЙОНА.

28 август, 1997 ел.
ЖОМГА

Газета 1931 елның 9 июленән бирле чыга.

№96(8108)

Бәясә билгеләнгәнчә

Ашлык - дәүләткә! — Тагын дүрт хужалык

Район хужалыкларыннан дәүләткә ашлык сату дөвам итә. 27 августка тагын дүрт хужалык - шикәр заводының ярдәмче хужалыгы, «Әлмәт» крестьян кооперативлары берлеге һәм «Норлат агрофирмасы составындагы «1нче Май» һәм «Якты Күл» хужалыклары ашлык сату буенча 1997 елга дәүләт заказын тутырдылар.

Район хакимияте, халык депутатларының район Советы президиумы дәүләт алдындагы олы бурычларын вакытыннан алда намус белән үтәгән өлеге хужалыклар игенчеләрен кырларында мул иген уңышы үстереп алып, аны хөзерләү заданиесен алдынгылар рәтендә тутырулары белән кайнар котлыйлар, аларга нык сәләмәтлек, гаилә бәхет, урып - жыюны узагында төгәлләү, яңа уңышка ныклы нигез салып кую эшендә зур уңышлар телиләр һәм ашлык ресурсларына булган ихтияжларын тулысынча канәгатьләндерәчәкләренә ышаныч белдерәләр.

Вакытында урнаштыру шарт

(Урып - жыюның үзәк штабында)

Район хужалыкларында быел моңарчы күрелмәгән мул иген уңышы үстерелүе ашлыкны көннәр коры торганда ышанычлы саклауга урнаштырып калу буенча аеруча киеренкә эшләү зарурлыгын алга куйды.

Шуны истә тотып, үзәк штаб ашлыкны дәүләт амбарларына ташу буенча

удар үзгәртте.

Бучорда ашлык ташуға катнаштыру мөмкин булган барлык автотранспорт та шушы максатка файдаланылырга тиеш. Шәхси йөк транспорты булган кешеләр дә бу җаваплы эштән читтә калмаслар һәм тормыш тоткасы булган икмәк язмышы өчен көрәшкә үз өлешләрен кертәрләр дип өметләнәбез.

Штаб утырышында урып - жыюны оешкан төстә төгәлләүгә кагылышлы башка мөһим мәсьәләләр дә каралды. Аерым алганда, кырдагы бер генә комбайн да, ашлык ташудагы бер генә автомашина да ягулык яки майлау материалы юктыктан басып тормасын өчен кискен чаралар күрерлергә тиешлеге ассызыкланды. Район хакимияте бу мәсьәләне көндәлек игътибар үзәгендә тота һәм ул юнәлештә эшлекле чаралар күрә килә. Бер үк вакытта

житәкчелек авыл хезмәтченнәренә эш хақы бурычларын каплау мөмкинлекләрен табу буенча да чаралар күрә. Шулай булгач, ашлык язмышы хәл кылынган бу җаваплы көннәрдә авылдагы һәркемнең уртак эштә бар көченә катнашуы, икенче төрле әйтсәк, бу киеренкә чорда вакыт белән исәпләшеп тормыйча тырышуы да зарур дип карала. Кызганычка каршы, күп кенә урыннарда урып - жыю агрегатларының эшкә соң керешеп, иртә туктавы гадәти хәл өле. Югыйсә бит иртәнге чык комбайннарда эшкә бик иртә тотынырга ирек бирмәсә дә, башка кыр эшләренә, аерым алганда салам жыю, көзгә чөчүгә һич тә комачауламый бит. Ә инде тунга сөрү агрегатларын фәкать ике сменада эшләтү турында әйткән дә юк. Ул мөһим эшнең темпын да арттыру, сыйфатын да яхшырту зарур өле.

Бигрәк тә соңгысы һәркайда да тиешле таләпләргә җавап бирми өле һәм күптән түгел генә сабанчыларның район конкурсында күрсәтелгән эш үрнәкләре янында бу һич тә күңелле хәл түгел.

Штаб утырышында башка мөһим мәсьәләләр дә кузгатылды.

Алдыңгылар үрнәк күрсәтә

Амбарларыбыз ашлык белән тула. Авыл хезмәтченнәре августның урып - жыю көннәренән һәр сагатен, һәр минутын файдаланып калырга тырышалар. Район хакимияте башлыгы Ф.С.Сибгатуллин байтак кына урак батырына үзенә котлау хатын жибәрде. Менә аларның исемнәре:

А.Н.Виноградов һәм А.П.Федоров (Жыелма отряд).

А.С.Белогубов һәм В.М.Прохоров (Жыелма отряд).

А.В.Тәмаев («Кондырча» КХАсы).

А.В.Родионов (Синдряков исемдәге КХА).

И.И.Мингалимов («Киекле» КХАсы).

Ф.Г.Әхмәтәлиев («Рассвет» КХАсы).

Афәрин, игенчеләр!

Ял көннәре

Быелгы Республика көненең ял көннәре туры килүе календарьда кайбер үзгәрешләр китереп чыгарды. Шулай итеп, 30 һәм 31 август, 1 сентябрь ял көннәре дип игълан ителде. Әмма макташларда «Белем көне» һәрвакыттагыча 1 сентябрьдә үткәрелә. Ул көнне эшләүчеләренчә чираттагы ялы бер көнгә озайтылачак.

Камил Сәлахов белән Габделәхәт Гобәйдуллин - Муса Жәлил исемдәге КФХА ның тәҗрибәле механизаторлары. Алтын куллы осталар. Белмәгән, башкармаган эшләре юктыр аларның. Язгы кыр эшләре чорында икесен дә ДТ-75 тракторында күрсәң, көзен чөгәндер казыту комбайннарда очратасың. Урак чорында Камил да, Габделәхәт тә комбайн штурвалы артына баса. Кыр корабларының төрлесендә эшләделәр. Куәтле ДОН-1500 ләрне иярлөләренә дә күптән инде. Егетләр тырышып, булсынга эшилеләр. Комбайннарны төзек. Эш күрсәткеләре дә әйбәт. Әле менә Камил ярдәмчәсе Айрат Шәйхиев белән соңгы бер көндә турыдан-туры урып-суқтырып 1050 центнер ашлык жыеп алды һәм смена нормасын 272 процентка үтәде. Шул кадр ашлыкны ГАЗ-53 белән ташып өлгәргән Камил Миннеголовның эшенә дә сокланырлык. Шул басуда «Нива» комбайнында эшләгән Марат Гатин белән булышчысы Шамил

Эшләренә сокланырлык

Мусин да ул көнне рекорд куйдылар - ике норма үтәделәр.

Рәсемдә: Муса Жәлил исемдәге КФХА комбайнчылары Камил Сәлахов (сулдан икенче) һәм Габделәхәт Гобәйдуллин

үзләренә ярдәмчеләре Сабир Мостафин һәм Чаллыдан кунакка кайткан А.Шәйхиев белән.

Ж. Шакиров текстты,
Н. Азизов фотосы.

Президент котлавы

27 августта район хакимияте Ф.С.Сибгатуллин исеменә Татарстан Республикасы Президенты Минтимер Шәрип улы Шәймиев кул куйган хөкүмәт телеграммасы алынды. Анда мондый юллар бар:

«Хөрмәтле Октябрь районы хезмәтченнәре!»

Сезне республикада беренчеләрдән булып дәүләткә ашлык сату буенча килешү йөкләмәсен үтәп чыгуыгыз белән чын күңелдән котлыйбыз. Игенчеләренчә фидакар хезмәте, югары технологияләр һәм зур оештыру эше нәтижәсе буларак район кырларында бөртекчеләрдән моңарчы күрелмәгән зур - гектарынан 40 центнерга якын уңыш үстерелде һәм бу кыска гына вакыт эчендә республиканың дәүләт амбарларына 30 мең тоннадан күбрәк яхшы сыйфатлы ашлык, шул исәптән 18 мең тонна ашлык бодае озатырга мөмкинлек бирде. Татарстан Республикасы мөстәкыйльлегенә 7 нче еллыгы көненә хезмәт бүлгегез өчен сезгә зур рәхмәт.

Алга куелган максатка ирешүгә аеруча зур өлеш керткән «Кондырча» (И.Г.Әхмәтсафин), «Татарстан» (Ф.М.Гыйльметдинов), «Фазизов исемдәге (В.Ф.Булатов), «Заветы Ильича» (А.И.Баранов), Кузнецов исемдәге (Е.К.Савинов), «Төрнәс» (Р.Г.Шәйдуллин), «Таң» (Ә.М.Шәрәфетдинов) крестьян хужалыклары ассоциацияләре коллективларына урып - жыюда югары күрсәткеләре өчен аеруча рәхмәтлебез.

Сезнең дәүләт амбарларына саклауга тагын 50 мең тонна ашлык салу турындагы төкәдимегезне канәгатьләнү белән кабул иттек.

Сезгә ныклы сәләмәтлек, бәхет һәм барлык эшләрегездә яңа уңышлар телибез.

Татарстан Республикасы Президенты **М.Ш.ШӘЙМИЕВ**.

Гөлүсә Нугаева

ТОРМЫШ ЯМЕ

Кайчан гына жәй иде дә
Кай вакытта көз житте.
Тук башаклы игенкәйләр
Гәрәбә булып пеште.

Диңгез кебек киң кырларда
Йөзә кыр кораблары.
Көнне төнгә ялгап эшли
Жирнең газиз уллари.

Маңгай тире тамган жирнең
Сые гел мулдан була.
Икмәк белән бергә илгә
Шатлык һәм бәхет тула.

Эшләп ашау-гөрләп яшәү
Бу тормышның яме бит.
Халкыңның хезмәт жимешен
Татарстан, кабул ит.

КАЗАНДА БӨТЕНДӨНЬЯ ТАТАР КОНГРЕССЫ БАРА

Рәссамнар күргәзмәсе

Татарстан Рәссамнар берлегенә күргәзмә залында, II Бөтендөнья татар конгрессына багышлап зур күргәзмә ачыла. Бирегә куелган барлык картиналарда татар халкының гореф - гадәтләре, язмышы һәм мәдәнияте чагыла. Тамашачылар игътибарына сәнгатьнең бөтен төрләрен эченә алган 200 картина төкәдим ителә.

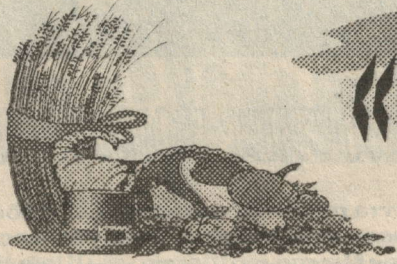
(«Илһамият» газетасыннан)

Шамаил ясый торган урыс

Сәүдә - промышленность палатасында «Хәзерге шамаил сәнгате» дип исемләнгән күргәзмә эшли башлады. Ошбу вернисажның авторы - Казан рәссамы, Татарстанның атказанган сәнгать эшлеклесе һәм Россиянең халык рәссамы Владимир Попов.

«Үзе христиан кешесе, үзе изге шамаилләр остасы» дип олылайлар аны. Күркәм хезмәтләреннән торган бу күргәзмәне оста II Бөтендөнья татар конгрессына багышлый.

(«Шәһри Казан» газетасыннан)

«Төрнәс»тә - иң кызу чак

«Кейс»ларга тынгы юк

Гажәеп матурлыкка ия булган бормалы - сырмалы бу кырларны «Төрнәс» КХАсында үзәра «Дегетле» дип атылар. Хужалыкның үзәк бүлекчәсенә кергән бөртеклекләрнең «кисәкләре» шулар инде. Баш агроном Александр Титов нәкъ шул жирдә кара туфракның ят күзләргә игътибарына ташланмый да торган көллөгә күчә торган чиген күрсәтә: бу якта жир көл генә.

Ләкин быелгы кайгыртучанлыкны ул рәхәтләнеп кабул итә! Күпме минераль ашлама ала алды, шулкадәр кертелде, жир моңа рәхмәтле дә булды. Әнә алтынсу төстәге урылган кыр һәм көнбагыш зурлыгында вакланган арпа кыры күзләргә күркәм ничек! Хәер, кайсына гажәпләнергә дә белмәссен: әллә биш чит ил «Кейс»ының 71 гектарыны 3 сәгать эчендә ялап диярлек чыкканынамы (гадәти техника белән моңа шактый күбрәк вакыт таләп ителер иде, аннары саламы белән дә никадәр мәшәкәтләнәсе), әллә шул жирләрнең элек булмаганча уңыш бирүенәме - гектарынан 42,5 центнер ашык жыелды! Хәтта «кейс»ларга да кызу тоелды. Шулу жыелма отрядның 7 КамАЗы комбайннар бункериннан чыккан бөртекне ыңдыр табагына чак кына илтәп өлгерттеләр, әле ярый анысы якин. Ә анда эш барышы Сенькиннар гаиләсе - Ранас Владимирович, хатыны, улы, кызына йөкләнгән. Әйтерсең лә, гаилә подряды! Белгечләр бер-

тавыштан, шөкер, ыңдыр табагы өчен башыбыз авыртмый, диләр. Сенькин бик ышанычлы, тырыш кеше. Чынлап та, бу бишесе гажәеп оста итеп, сабыр хәрәкәтләр белән, сирәк кенә «тартип алуларда» вакытны исәпләп кенә көн саен тау - тау ашык күчәрәләр. Шулай яктдан караңгыга кадәр...

Фоминнар, Рябовлар, Куликовлар...

Хужалыктагы механизаторлар корпусының зур булмаган исемлеген тагы берничә фамилия белән тулыландыру урынлы. Болар - Иван Казаков, аның улы Алексей, Сергей Казаков, Рафаэль Вахитов, Александр Куликов, Евгений Христофоров, Виктор Рябов, Валерий Дмитриев, Александр Степанов һәм башкалар. Алар һәммәсе дә быелгы урып - жыюда һәм көзгә чәчүдә катнашалар. Хужалыкта үз көчләре белән «ДОН» һәм чаптыруга жайланган 5 «Нива»ны «аякка бастырып» кырга чыгардылар. «Төрнәс»тәге бөртекле һәм бөртекле - кузаклы культураларның гомуми майданын 1750 гектар булуын исәпләгәндә бу техника башка хужалыкларыныкынан күп төгел. Шуңа карамастан, дустанә рухта, иң мөһиме - төгәл оешканлык һәм сыгылмалы тактика белән тәэмин ителгән урып - жыю кампаниясе үз жимешләрен бирә: бүгүнгә көнгә ашык барлык майданның яртысыннан суктырылды. Ә бит бу хужалыкны да башкаларның тәңкәсенә тигән проблема, бигрәк тә бензин, ГСМ

кытлыгы читләтеп үтми. Шулай да үз үнмәчеләре булып, бөрсә! Шулу исәптән бүгүн жиденче мөнәрен суктырып тәжрибәле, күптәнге комбайнчы Александр Михайловичның эзенә басып килүче Фомин - Куликов яшьләр экипажы да үз йолдыз сәгатәләрен билгеләп үтәрләр әле. Бу ике данлыклы Рябовлар һәм Фоминнарның игенчеләр нәселләре «Төрнәс»тә дистәләгән еллар буена игенчелекнең нигезен тәшкит итәләр. ДОН комбайнчысы Евгений Фоминның әтисе Александр Андреевич озақ вакытлар бие совхоз кырларын тракторлар, комбайннарда иңләде, хәзер үзәк ремонт остаханәсендә аккумуляторчы булып эшли, асылда остаханәнең тулаем электр хужалыгы өчен жавап бирә. Евгенийның бабасы Андрей Васильевичның комбайн «капитаны» күперчегеннән лаеклы ялга китүенә дә әле 10 гына ел. Ә ул үзе яшүсмерләргә, «газета алдында» оялып, ярдәмчәсе белән армиядән соң беренче тапкыр уракка чыгуын әйтә. Тик менә алтын башаклар алдында егетләр тыйнаклык саклап тормыйлар!

Вакытында чәчсәң...

башак кына түгел, ә игенче тырышлыгына лаеклы икмәк жыеп алырсың. Бу, кем әйтмешли, безачкан хакыйкәт түгел. Төрнәселәр дә ужим чәчүне үз вакытынан соңга калмас өчен күп көч куялар. Ул эш ике агрегаттагы - берсе үзәктә, икенчесе Төрнәс бүлекчәсендәге механизаторларга һәм

чәчүчеләргә йөкләнгән һәм 50 процентка үтәлгән дә инде. Биредә, «Дегетле»дә ужим арышын Марат Камалов житәкчелегендә ДТ - 75 экипажы алып бара. Аның тракторчылык стажы чорына карап аз түгел - 5 ел туры килә, агротехниканы әйбәт белүе, намуслы хезмәткәр булуы да күпне сөйли. Әнә трактор бригадасы бригадиры Виктор Васильевич Маркелов та раслый бу фикерне (ул әле генә кырда эш хакы исәбенә теләүчеләргә төмәкә таратты (аның хакында биредәгеләр аеруча моңсулык белән «күптән түгел март аена аванс бирделәр... диләр): «Егетләр куркып түгел намуслы белән эшлиләр». Чынлап та көн яктылыгында алар яхшы итеп өзәләнгән туфракның 40ар гектарына орлык салалар, бу нормадан күпкә артырак. Ашыгу да тыела бит әле: төрле яклап чәчкәндә чәчү нормасын да, кертелгән ашмалар исебелән дә ныклы контрольдә тоту зарур. Ә жәй матур төмамланды, ужимнар чыгышының сыйфатлылыгы турында борчылырга урын юк: бары тик элита - класслы, һәртөрле бөйләнчек инфекциягә каршы чаралар корылган орлык кына чәчелә.

«Суданка» - сихри үлән

Байтак сыйфатлары белән хәйран калдыра ул. Беренчедән, тропик үлчәмнәрдәгедәй биелеге, куелыгы, авырлыгы белән, икенчедән шундый ук уңыш күрсәткеләре (ышанып әйтүем түгел) беләндер, мөгән, өченчедән аеруча кыйммәтле ягы дымга, туфракка, азот-

тан кала ашлама белән туендыруга талымсызлыгы белән дә гажәпләндерә. Төрбия таләп итмәвә тагын да ис китәрлек. Башка культуралар өчен зур куркыныч яный торган солыча, билчән кебек үләннәр дә судан үләне өчен «чүп кенә»: улаларны үзе үстерми.

Менә шушы исеме географик чыгышын аңлата торган сихри үләнне «Төрнәс»нең «Дегетле»сендә күрергә насып булды. Беренче тапкыр аны былтыр чәчеп карыйлар. Бер өлеше иртә салына торган силоска китә, шунысын әйтергә кирәк, искиткеч сыйфатлы азык килеп чыга, хайваннар «кисәкләрен» дә калдырмайча юк итәләр, ә калганы 11 гектар жирдән орлык булып өлгәрә. Быел да ул 7 гектарда озын, нәзек сабагында зур яфраклары һәм тузган башы белән жылда жылфердәп орлыкка өзәләнә. «Бу басудан 10 тонналап орлык алырга ниятлибез» - ди баш агроном һәм: «Бер жәйдә аз дигәндә өч тапкыр печән чабабыз биредән. Азык өчен 9 - 10 процент аксым тәшкит итүе белән кыйммәтле ул, - дип дөвам итә. - Эшкәртү технологиясе дә гади - сай культивация, чәчкәч һәм соңрак икенче тапкыр тырмалау. Безнең көллә туфракта ул орлыкка да иртә өлгәрә. Менә шундый ул - сихри, башка культураларга охшамаган, кыргый судан үләне.

Тук тамактан эш тә курка

«Шатлык - һәммәбезгә дә бер булса»... - дип жырлана жырда. Төрнәселәр өчен дә шулай, түземсезлек белән көтелгән, оста игенчеләр буыннары-

ның ифрат зур мәшәкәтләре белән ирешкән көн килде жир мөнарчы күрелмәгән уңыш бирде: бөртеклекләр һәр гектардан 38 центнердан да аз түгел (кубраккә дә өмет бар), ә бөртекле - кузаклы культуралар - 27 - 28ар центнер чыкты. Дәүләткә бер мең тоннадан артык яхшы сыйфатлы икмәк озатылды һәм бу өле башы гына.

ЗИЛ шоферы Иван Васильевич Беловның әңкерсез әйтүенчә: «Менә шуңардан тормыш та яхшырып китсә иде ул...»

Өлегә урак үзәнен ала, кем әйтмешли халыкның сулыш алырга да вакыты юк. Шулу чакта көнкүреш турында төгәлрәге аннан башка бернинди энтузиазмга да юл куелмый торган мөһим мәсьәләне кайгырту - тукландыру зур ярдәм булып тора. Механизаторлар оста куллы кухня хезмәткәрләре аш пешерүче Исламия Әхмәдиева, аның ярдәмчеләре Валентина Сиплатова, Зоя Макарова турында рәхмәт хисләре белән искә алалар. Тынгысыз хатын - кызлар игенчеләренә «буразнада» төшкә аш белән генә түгел, кичкесе (ул биредә бушлай) белән да сыйланылар, пилмән, сумсалар пешереп куандыралар. Төмлә ашаган, эш төгөрләп бара. Ә бу хакта механизаторлар беренче куллардан белеп торалар: Тамара Петровна Варламова житәкчи легендәге экономик служба урып - жыюның барышы хакында хәбәр итми калмый. Соңгысы - уңайга гына. Алга таба да шулай булсын иде.

Д.ТӨМАЕВА.

Хәзер элеваторда эшнең иң киеренке чагы. Предприятиенә үзәк лабораториясе янына һәр көнне яңа уңыш ашлыгын төягән өч йөзләп машина килеп туктый. Эмма алар биредә берсе дә озақ тоткарланмый. Лабораториядә эшләүче кызларның житезлегенә дә, түземлелегенә дә сокланырлык. Анализга орлык алгыч агрегатларының берсе бодай, икенчесе башка төрле культураларның үрнәкләрен бер - бер артып биреп кенә торалар, ә кызлар аларның чүпләгән бер күз салу, дымлылыгын учка алу белән чамалап, кайсы машинаны кайсы участкага озатырга икәнлеген

Булган малга сан юк

билгелеләр. Дөрес, соңыннан дымлылыкны да махсус аппарат ярдәмендә йөздән бер дәрәжәгә кадәр билгелеләр, чүпләлекне исә ашык үрнәген бөртекләп аралап исәпләп чыгаралар. Шуңа күрә лаборатория кызларының эше нишкәдәр киеренке булуын чамалавы кыен түгел. Әле эшнең иң мәшәкәтлесе һәм жаваплысы - бодайның ж и л е м с ә л л е к дәрәжәсен ачыклау. Күп өлешен кулдан башка-

ра торган шушы эшне үтә дә сабырлык белән үтиләр кызлар. Кадерледән кадерлерәк икмәк язмышы өчен жаваплылыкның зур өлешен үз жылкәләренә алган коллективның үз вазифасына шундый мөнәсәбәтә аңлашыла да: кырларда авыл кешесе ел төгәле хезмәт куеп үстергән ашыкның язмышы, бу очракта игенченең дәүләткә тапшырган ашыгы нинди чуттан кабул ителәчәге, аның өчен күпме түләнергә ни-

гездә шушы кызларга бәйле. Шуңа күрә дә хужалыкларның башагрономнарына, житәкчеләренә элеваторның үзәк лабораториясе белән ныклы һәм даими элемтәдә тору кирәккә бәхәссез. Моны яхшы аңлаганнар биредә: өледән - өле күрүгәләп китәләр. Эмма, кызганычка каршы, лаборатория ишегенә кайсы якка ачылуын да белмәгән агрономнар да бар әле. Андыйларның урында эшләре бик тыгыз бу-

луга сылтаулары белән килешергә дә мөмкин булып иде. Эмма бит элеватор белән язмачарәтле элемтә тотмаучылар да шактый. Сүз бирегә озатыла торган ашыкның, бигрәк тә бодайның озату документларының тиешенчә тутырылмасы турында. Мәгълүм булганча, район хужалыкларында бодайның берничә сорты игелә, ә накладнойларда бу хакта мәгълүмат юк диярлек. Бары тик теге яки бу культураны сортлы орлык буларак

тапшырасы булганда гына аның сортын язып жиберәләр. Ә калган бодайлар үрнәкләренә барысында да бер генә язую тора - «бодай». Шуңа күрә лабораториядә бодайның төп күрсәткече булган жилемсәлелегә дә гомуми төстә генә ачыклана. Ә бит кайсы бодайның сыйфаты ниндирәк булуын анык белми торып аларның кайсысын киләсе елга орлыкка калдыру, кайсысын әйләнештән төшереп калдыру кирәк-

«Олыгайган диселәр дә, картайган димәсеннәр»

Комбайны трапыннан жәһәт сикереп төште ул. Урта буйлы, нык гәүдәле. Сәрмә таркандай кара керфекләренә яшеренгән зәңгәр күзләрендә чаткылар биешә.

- Безгә Илья Николаевич кирәк иде...

- Мин булам ул.

- Пенсионер Паруковны эзлибез без.

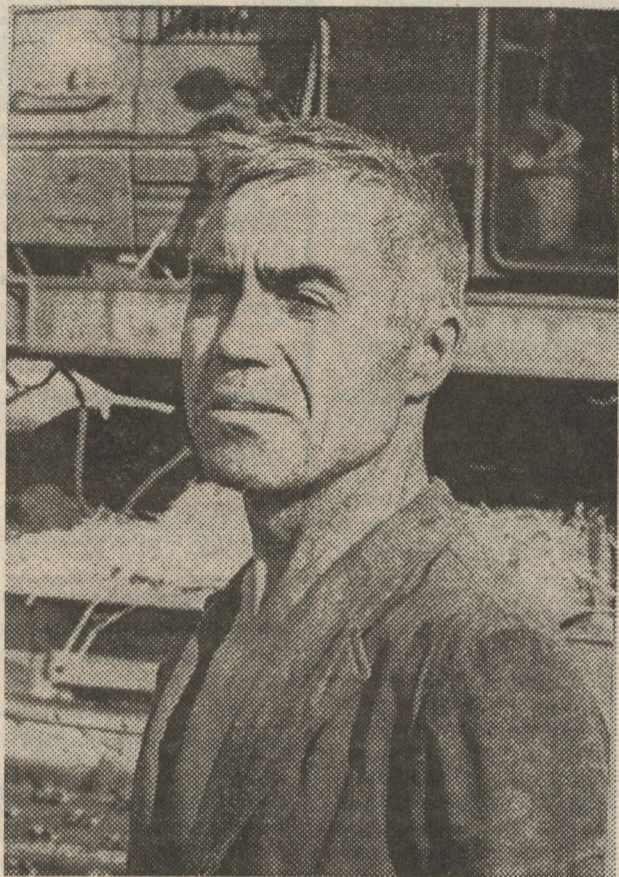
- Паруков алдыгызда.

Мин ул пенсия алучы, ә үземне пенсионер санаган юк. Гомумән, бу сүзгә бөтенләй яратмыйм...

Күп тә үтмәдә, «пенсионерыбыз» «ДОН»ы белән алда калган тәземән «йоттырды»да, янә безнең яныбызга килде. Йөзгә тузанлы, күп нәрсә күргән кепкасы астыннан тырпаеп торучы чәчләренә салам кисәкләре шактый кунган булса да, күзләре шат, очкынлы иде. Илья Николаевичны. Йөзгә арыганлыгының ник бер әсәре булсын. Әйтерсең лә, иртәнгә 4тән торып килмәгән комбайнынына, әйтерсең лә, ярты төнгәчә эшләми. Әйтерсең лә, яше дә жиденчә дистәнә вакламый.

- Картаерга ашыкмыйм. Эшләүдән тәм табам, жаным да, тәнәм дә сыхтам, - ди комбайнчы, - комбайнга да үзем сорап утырдым...

Ә эшли икән инде, бөтен жанын - тәнән биреп эшләргә күнеккән Паруков. Яш чыгында ничек спортка бирелеп, аңа озак еллар турлыклы калган иде, хәзер дә шулай... Заманында көчле велосипедчы даны бар иде аның. Татарстанның жыелма командасы составында ярышларга да йөрдә. Шуларның берендә егылып, жилкә башын сындырмаган булса, велосипед спорты бүгенгәчә ташламаган булыр иде, мөгаен. Аның каравы спортның «оеткысы» бөтен гомеренә житте. Бер тапкыр да авырганы, больничный дигән көгазгә үз күзгә белән күргәнә юк. Шифаханә юлын исә бөтенләй белмәгән. Йөзгәдә һәрчак елмаю

балкый. Елмаеп жибәрсе, тип - тигез жепкә тезелгән күк энжедәй ап - ак тешләре жемелдешә. Баксаң, шушы яшенә житеп бер тешен дә суыртмаган икән әле пенсионерыбыз. Күзгә дә әйбәт күрә.

- Гел хезмәттә мин. Эш картайтмый кешене, ә менә хәмер, тәмәкә «төтә» ир - атны. Беренчесе белән берәз дуслыгым булса да, икенчесе - авызыма алган нәрсә түгел.

Илья Николаевичның хезмәт биографиясе жиңел булмый. Әле үсмер малай килеш сугыш авырлыкларын тартый, яшьли хезмәткә өйрәнә. Комбайнчы абыйлары, инде мәрхүм Василий һәм Петр янында ярдәмчә дә булып йөри. Кыр корабына мэхәббәтә дә шушы елларда кабына. Мөстәкыйль рәвештә комбайн штурвалы артына утырып эшләвенә дә шул сәбәпчә була. Карусыз Петр производство ихтыяжы буенча терлекчеләктә, озак еллар бригадир булып эшләргә туры килсә дә,

йөгерде бит. Яше олыгайса да, күңел картаймый: комбайн күрдәме күңелә ашкына башлый аның.

- Пенсияңне алып, өйдә генә утыр инде, карт жүләр, - дип карый хатыны Роза. Ә Илья исә аны ишетмәмешкә дә салыша: эш киемнәрен киядә китә мастерскойга. Ә монда... май, солярка исә күңелгә шундый якин, ә тимер - томырларның әйтерсең лә жаны бар. Ә өе өчен күңелә тыныч аның: хатыны Роза, гаиләсә белән бергә төп йортта яшәүче улы Александр йорт тулы терлек, кош - кортны да, бакчаны да карыйлар. Илья Николаевич умарталарына бик ышандырып бетерми аларга: ярый ла быел үзе уракка төшкәнчә күч аерып калдылар. Умарталарга мэхәббәтә дә шушы жансыз комбайнга булганнан һич ким түгел. Югыйсә, Розасы теләсә нинди эшне кырып - сөбереп куя. Гомер буге эш белән мэхәббәт булды ул да. Бергәләп, биш бала үстерделәр. Берсе генә дә укып, һөнәр алмыйча калмады. Ата - ана, туган йортлары - ышанычлы тыл алар өчен: юату, тынычлану, ярдәм алу урыны да ул.

- Олыгайган диселәр дә, картайган димәсеннәр, алга таба да шулай эшләп яшәргә язсын иде, - диде безнең белән сабуллашканда Илья Николаевич.

Озак та үтмәдә пенсионерыбызның «ДОН»ы теземнәренә «йота - йота» алга кузгалды. Әле генә зәңгәр күзләрендә очкыннар уйнатып, ап - ак тешләрен күрсәтеп елмаймаган абзыбызны танырлык түгел иде инде: карашы житди, хәрәкәтләре ышанычлы. Әйе, икмәк язмышы житди нәрсә шул. Ә Илья Николаевич гаиләжәнәб икмәк язмышын хәл итүчеләрнең берсе бит. Әле нинди!

Р.ГИНЯЕВА.

Рәсемдә: Хафизов исемдәге КФХА комбайнчысы И.Паруков. Н.АЗИЗОВ фотосы.

ген ничек хәл кыласың ди. Күрәсең, хужалыкларда бары бер күрсәткеч - гектардан уңыш белән генә кызыксыналар. Ә бит кайсыбер бодай, уңышны күбрәк бирсә дә, жимсәлелек буенча калышып, арзанрак хакка китәргә мөмкин. Һәм бу мәсьәләдә ачык мәгълүматлы булу өчен баш агрономнарга элеватор, иң әлек аның лабораториясе белән тыгыз элемтәдә торырга кирәклегә турында тагын бер кабат искәртүнең зыяны юк.

Элеватор белән тыгыз элемтәдә торып дигәндә, тагын бер мөһим момент күздән ычына өле. Сүз - ашык йөкләренә хужалыклардагы

һәм элеваторда үлчәнгән авырлыклары арасында аерманың зур булуы турында. Ул саннарда күз салсаң, билләһи, чәчләрең үрә торырлык. Булмаса да булмас икән быел икмәккә сан! Югыйсә, район авыл хужалыгы һәм азык - төлек идарәсә куйган махсус дежурлар элеваторның үлчәү хужалыгында һәр машинаның авырлыгының хужалыкларда язып (үлчәп!) жибәрелгәнә һәм мондагысы белән чагыштырып язып та бара инде. Әмма, кызганычка каршы, көн туса бер үк хәл кабатлана. Әйтик, 13 августта үлчәүдән үткән 80 машина йөкнең фәкәтә икесең авырлыгы хужалыктагы белән туры килгән. Утыз машинаның йөгә урын-

дагыдан авыррак, 43енә ке жинелрәк чыккан. Әле бит аерма да 10 - 15 килограмм гына булса, анысын машина яккан ягулык кимү исәбенә генә чигерер иден, юк бит, кайсы йөкләр 3 - 4, хәтта 7 - 8 центнерга, кайчагында тонналап артык яки ким чыга. Әйтик, шул бер көнне генә дә «Рассвет»ның бер йөк ашыгының авырлыгы төкмә - төк булса да, калганнары жәмгысы тонна ярымга ким чыккан. «Татарстан»ның өч машинасындагы ашык 2 - 3 эр центнерга ким, дүртенчесендә, киресенчә, 1 тоннага якин артык булып чыга. Шулар ук «Татарстан»нан 16 августта ташылган йөкләренә санап карасаң, хәл тагын да искитмәле: бар-

лығы 4 тонна чамасы ашык ким чыга. Һәм мондый мисалларны барлык хужалыклардан да китерергә мөмкин булуы борчый. Шунысы кызганыч, күпчелек хужалыклардан мондый житмәүчелек һәм артыклык көн саен кабатланып тора. «40 лет Победы», «Чирмешән», «Комбайн» һәм кайбер башка хужалыклардан исә һәр рейста аерма чыга. Әле менә 24ендә генә «Чирмешән»нән килгән ашык 1 тонна 3 центнерга кимрәк чыккан...

Билгелә, ашык аз чыкса да, күбрәк тартса да авырлыгы барыбер хужалыкка төшә, элеваторга моның бер генә дә зыяны юк. Шуңа күрә бу мәсьәлә беренче чиратта, хужалык-

Басылганга кире кайтып

Газетада шәһәрбезнең шикәрчеләр поселогында мәчет төзелешенә барышы турында берничә тапкыр язып чыктык инде. Төзелеш акрын бара дип, шәһәр промышленность предприятиеләре житәкчеләрен, якташларыбызны, бөтен жәмәгәтчелекне бу-эштә ярдәм итәргә чакырып аваз салганыбыз булды. Бүген әлегә мәчет төзелешенә ни хәлдә соң? Шулар сорау безне янә әлегә мәсьәләгә әйләнеп кайтырга мөжбүр итте.

Төзелеш ярдәмгә мохтаж.

Дересен әйтим, әллә ни югары «үрләмәгән» мәчет. 1995 елда нигез салынган әлегә гыйбадәт йортының беренче катын төзүгә беренче ярдәмне РСУ күрсәткән, халыктан кергән акча исә икенче катны торгызуга бик ярап куйган. МСО, шикәр заводы, урман промышленносте хужалыгы коллективларының да мәчет картлары алдында йөзләре ак: көчләреннән килгәнчә ярдәм иттеләр алар төзелешкә. Картлар үзләре кордашлары-төзүчә булып эшләп лаеклы ялга киткән Зөфәр Гыймаевка да бик рәхмәтләләр. Быел язгы айларда элек үзгә белән эшләгән егетләрен бер бригадала туплап, төзелеш эшен шактый алга жибәрә алган ул.

Шулай да мәчет быел сафка керер дигән өметне реаль дип булмый өле. Ни өчен дигәндә, бүген төзелештә үле тынлык. Югыйсә, Норлат жирле үзидәрә советы карары белән төзелешне тәмамлау эше аерым предприятиеләргә беркетелгән. Әйтик, РСУ объектта сылау - буяу эшләрен башкарырга тиеш, НУРБга исә манара ясау кебек жаваплы эш йөкләнгән. Беренчесә әле бу эшкә керешмәгән, икенчесә исә манараның ике секциясен ясаган да, өзәр материал юклыкны сылтау итеп, эшне ярты юлда туктаткан. Карар ниге-

зәндә башка эшләрен башкарырга тиеш тагын берничә оешма да төзелешкә үз өшләрен кертергә ашыкмыйлар.

-Көзгә кадәр бинаның түбәсен булса да ябып калдырасы иде, - дип борчылалар мәчет картлары. Һәм, бу төлек урыны да. Мәчет төзелеп бетсә, картлар да кемнәдер фатирында түгел, өзгә мәчетләрендә гыйбадәт кыла алырлар иде. Халык та шуңа өметләнә. Шулар көнне якынайту өчен хәләр сәдакалары белән дә өлеш кертергә тырышалар. Әнә, соңгы көннәрдә генә Сания Сөбханкулова 230, Гарифулла Вәлиуллин 150, Әсхәт Нәбиуллин, Тәлгать Газизов, Хәлил Хәйретдинов, Сәрхүлә Жамалиева шулар изгә эш өчен 100әр мең сум сәдака биргәннәр.

Быелның 14 маенда Татарстан Жәмһүрияте мөселманнары Диния Нәзарәтенә 217 нче карары нигезендә шикәрчеләр поселогындагы 1290 нчы мэхәлләсенә янә имамхатыйб итеп Йосыф Гали улы Зәйнетдинов билгеләнүе уңаеннан төзелештә эшләп жанланыр һәм, ниһаят, әлегәчә үз гыйбадәт йортлары булмаган бу поселок та мәчетле булып дигән өметтә яши картлар. Халык та шундый ышаныч белдерә.

Р.МИНАПОВА

шы булуы да шулар хакта сөйли.

Еш кына очрактарда ашык бөтенләй дә үлчәмичә озатыла тагын.

Быел ашыкның гоммер булмаганча мулдан жыелуы аның төгәл исәбен алып бару дигән мәсьәләдә тезгәнне йомшартты төслә. Әмма кадрлардан кайберләре икмәккә шулай сан булмавын кем генә гафу итәр икән.

Н.ФОМИН,

авыл хужалыгы продуктары өзәрләү һәм сыйфат буенча баһ дәүләт инспекторы.

Р.Гыйльметдинов. безнең корреспондент.

БЕРЬЮЛЫ ИКЕ КУЯЧ

Канникул артта калды

Элек жэй кенне фэлэн кадэр пионер лагере эшли иде дисек тө, аларда быел район лагерьларында ял иткэн кадэр булмый иде балалар. Бүгенге катлаулы, акчасызлык жилек көүткэн заманда да укучы балаларның ялын шулай нәтижәле итеп үткөрү мөмкинлеге табылгач, бик әйбәт инде ул. Әле бит ялы нинди! Берьюлы ике куяны ата торганы. Ял итү өчен дә, кызыксыну буенча да. Әнә, район мөгариф бүлгеге каршындагы «Яшүсмер» профиль лагереңда ял иткән 420 бала арасында кемнәр генә юк иде?! **Ф у т б о л с ө ю ч е л ә р**, мәсәлән, агым бие спортның бу төре белән ныклап торып шөгыльләнәп кенә калмадылар, төрле шәһәрләрдә ярышларда да катнаштылар. Жиңел атлетика, чаңгы сөючеләр өчен аерым бер агым булды. Тегәргә, бәйләргә яратучылар, йөзләгән сәхнә сөюче балалар, мәктәп тормышы активистлары өчен махсус оештырылган агымда да ял итүчеләр аз булмады. Походлар,

музейларга экскурсияләр, тарихи Болгар жирендә булу - балалар күңеленнән озак жуелмаслык истәлекләр. Ятимнәр, аз тәэмин ителешле гаиләләрдән булган балалар өчен оештырылган агымда ял итүчеләрнең дә сөөнечләре эчләренә сыймады. Гомумән, жәйге ялның төрләре, формалары күп булды быел. 2.352 бала мәсәлән, мәктәпләр каршында оештырылган ял һәм хезмәт лагерьларында үткәрделәр жәйләрен. Шәһәрнең беренче һәм дүртенче мәктәпләрендә кеннәр аеруча нәтижәле узды. Икенчесендә йөрүчеләр тулы кеннәрен мәктәп лагереңда үткәреп, НГДУ профилакториясенә йөрәп дөваланырга да вакыт таптылар. Шунысы куанычлы, соңгы елларда авыл мәктәпләре дә балалар ялының бу төрен теләп оештыралар. Кизләү, Биляр Озеро, Киекле, Егоркино мәктәпләрендә укучылар өчен,

мәсәлән, быел база хужалары ярдәме белән тукландыру да оештырылды, кулларыннан килгән эш белән дә тәэмин ителде алар. Районда хезмәт лагерьлары кебек жәйге ял формалары да популярлаша бара. Бу бик кулай форма. Мәктәп һәм хезмәт һәм мәшгульлек бюросы нигезендә төзелгән ике яклы килешү нигезендә балалар күмәкләшәп аерым бер төр эш белән шөгыльләнәп кенә калмыйча, башкарылган хезмәт өчен акча да ала алдылар. Яңа Әмзә мәктәбендә бу алым икенче ел кулланыла инде. Егоркино, Салдакай, 4 нче мәктәп (быел ике арада 18 килешү төзелде) һ.б. - барлығы 420 укучы жәйге чорда мәктәпләрне ремонтлауда катнашып, мәктәп яны участкаларында эшләп, хужалыкларга булышып, хәләл акчаларын эшләп алдылар. НУРБ профилакториясендә да, һәрвакыттагыча балалар ялы әйбәт оештырылды. «Зареч-

ный» лагере берәз соңрак ачылса да, балаларга ике сменада рәхәтләнәп ял итү өчен шартлар начар түгел иде. Болардан тыш, район мәктәпләренең иң актив балалары республика лагереңда ял итү бәхетенә ирештеләр. Шуларның жидесе, ә алар төрле конкурсларда жиңүчеләр, «Мирас» лагереңда булып кайттылар. Тулаем республикадан жыелган балалар арасында да үзенең активлыгын, эзләнүчәнлеген күрсәткән Алсу Әхмәтжанова (4 нче мәктәп) киләсе елда да «Мирас»та ял итүгә чакыру алган. «Орбиталь», «Эколог» республика лагерьларында ял иткән укучыларыбыз да шулай республикабызның төрле төбәкләреннән жыелган балалар белән бергә ял итү, аралашудан канәгәт калдылар. Гомумән, балаларның жәйге ялы нәтижәле үтте дип авыз тугырып әйтерлек булды быел. **Р.ГИНЯЕВА.**

Туй шул ул...

Марсель һәм Ләйсән Кәлимуллиннарның «Норлат» шәһәр кунакханәсе ресторанында үткәргән туйлары озакка истә калырдыр. Залдагы заманча интерьер, купшы бизәлгән естәлләр, яхшы хезмәт күрсәтү, баян моңы һәм мөһе яш парның һәм алар туйдагы кунакларның кефең күтәрелк иде. Марсель яңа гына хәрби

хезмәттән кайткан, ә Ләйсән Норлатка Яр Чаллыда сатучы булып эшләп килгән. Биш ел элек танышкан булганнар инде алар, очрашып, ә Марсель армиядә чакта хатлар алышып торганнар. Ә туй чыннан да менә дигән булып үтте. Кунакханә ресторанына гаилә бәйрәмнәре үткөрүгә яңадан-яңа заяклар килә тора.

Котлыбыз!

1 сентябрьдә кызыбыз **Эльмира Мөнир кызы Нәбиуллинага** 18 яшь тула. Мул һәм олы бәхет килсен сиңа Күтәрәнке булсын күңелен. Шатлык, куанычлар белән генә Үтсен иде сиңең гомерен.

Иңизге теләкләр белән зур әтиң, зур әниң, әтиң, әниң, апаң һәм сеңелң.

Төрлесеннән

Яшь гаилә фатир эзли (шикәрчеләр поселогында булса әйбәт). Завод ур., 10 - 7 адресы буенча мөрәжәгать итәргә. Тел.: 2 - 13 - 89.

20 нче августта Биләр чишмәсе янында югалган Әхмәтжанов Фәйзрахман исеменә бирелгән паспорт һәм пенсия кенәгәсен бүлек бәрәбәрәне Яңа Әмзә авылына яки Кормыш

поселогы, Восточная ур., 11 адресы буенча китерүегезне үтенәбез.

Сиражәв Фәрит Нәжип улы исеменә бирелгән шофер таныклығын һәм тех. паспортны бүлек бәрәбәрәне Киекле авылына китереп бирүегезне сорыйбыз.

Учредительлар: Октябрь район хакимияте һәм редакциянең хезмәт коллективы.

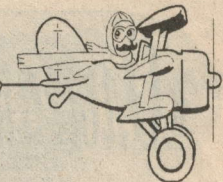
"Дуслык" район газетасы атнаың чәршәмбе, жомга, шимбә көннәрендә чыга, рус һәм чуваш телләренә тәржемә ителә.

Безнең адрес: 423000, Татарстан Республикасы, Норлат шәһәре, Карл Маркс урамы, 19.

Телефоннар: баш мөхәррир - 2-12-14, 2-22-81, мөхәррир һәм авыл хужалыгы бүлгеге - 2-22-51, Советлар һәм жәмәгәт оешмалары тормышы, чуваш теленә тәржемә буенча мөхәррир - 2-10-44, жаваплы сәркәтип - 2-18-67, рус теленә тәржемә буенча мөхәррир - 2-14-16, бухгалтерия, реклама бүлгеге, фотокорреспондент - 2-15-63.

Газета Татарстан Республикасының мәгълүмат һәм матбугат Министрлыгында 34 нче номерлы таныклык белән теркәлде.

Белдерүләр

Сатабыз

Шәһәр үзәгендә ике бүлмәле фатир. Тел.: 5 - 29 - 57.

1982 елда чыккан, әйбәт хәлдәге «Москвич - 2140». Тел.: 5 - 11 - 99.

1995 елда чыккан ВАЗ - 21061. Тел.: 5 - 17 - 09 (кичке 5тән соң).

1993 елда чыккан, актөстәге, 11 мең км. юл үткән ВАЗ - 21063. Тел.: 5 - 28 - 07.

1992 елда чыккан «Муравей» мотороллеры. Адрес: 60 лет Октября ур., 7 - 7 (кичке 5тән соң).

Чаналы гараж. Адрес: Карл Маркс ур., 1 - 19.

Красин урамындагы 10нчы йорт. Теләсә кайсы вакытта мөрәжәгать итәргә.

Зур булмаган «Иней» суыткычы, кер юу машинасы, балалар караваты, йомшак жиһазлар. Кыйммәт түгел. Тел.: 2 - 27 - 86.

Килешү бөясенә печән (5 машина). Төрнәс авылында Антипкин Сергейга мөрәжәгать итәргә.

Каралты - куралары белән йорт. Адрес: Дружба ур., 22 - 1.

1984 елда чыккан ВАЗ - 21063. Каравыл Тавы авылында Борисов В.И.га мөрәжәгать итәргә.

«Юпитер - 5», «Планета - 5» мотоцикллары. Тел.: 2 - 26 - 99.

Алмаштырабыз

Яр Чаллы шәһәрәңдәге 2 бүлмәле фатир Норлаттагы шуңа тиң фатирга. Мичурин ур., 19 адресы буенча мөрәжәгать итәргә.

Карл Маркс проспекты, 9 - 8 адресы буенча өч бүлмәле фатир ике һәм бер бүлмәлеге яки аз гаиләләләр өчен бер бүлмәле фатир тибындагы, яки өстәмә түләп ике бүлмәлеге. К.Маркс проспекты, 9 - 7 (8) адресы буенча мөрәжәгать итәргә. Тел.: 4 - 16 - 35 (Әлмәт районы).

Ярминкәгә чакырабыз

2 нче сентябрьдә иртәнге сәгәт 8дән алып район мәдәният йортында Ульяновск күн комбинаты аяк киёмнәре сәүдә ярминкәсе була. Киң асортиментта: ир - атлар, хатын - кызлар, балалар, мәктәп өчен аяк киёмнәре һәм галантерия товарлары.

Шифалы дарулар

Сәдәфле мумие, гранулада женшень, ак чыршы һәм шалкан майлары.

ЖЕНШЕНЬ - нервлар какшаганда ярдәм итә, йөрәк неврозын, баш авыртуларын дөвалый.

МУМИЕ - ашказанында шеш, бавырны, бөөрне, сидек куыгында чир булганда файдаланыла.

АЛИСАТ (патша сәдәфләре) - югары кан басымын төшерә.

АНКИР - шикәр авыруы белән инетгүчеләрнең гәүдә авырлыгын киметә, шулай ук организмнан шлаклар һәм зарарлы матдәләргә чыгара.

Магнит билбаулары, беләзекләр, олтыраклар бар. Сөз бу шифалы даруларны 1, 2 сентябрь көнне иртәнге сәгәт 9дан 1гә кадәр район үзәк шифаханәсенә поликлиникасында сатып ала аласыз. Барлык препаратлар да сертификатка ия. Лицензия номеры - 000458.

Колбай Мораса урта мәктәбе коллективы әнисе Сафия Сәлимгәрәеваның вафат булуы сәбәпле укытучы

КАМАЕВА ГӨЛНУР ИЛДУС кызының тирән кайгысын уртаклаша.

БАШ МӨХӘРРИР **Р.Ф.ЖАМАЛИЕВ.**

МӨХӘРРИР **С.Н.ХӘЙРУЛЛИНА**